

Varkansen behoeftenanalyse

Wat wil het dier?

Het dier neemt een centrale plaats in elk veehouderijsysteem. Om tot een integraal duurzaam varkenshouderij te komen zullen we ook in de behoeften van het varken moeten voorzien. Maar wat zijn nou die behoeften van het dier?

Wat zijn behoeften?

Het welzijn van het dier is een belangrijk aspect van een varkenshouderij. Minister Verburg schrijft in haar toekomstvisie op de veehouderij dat naast de mens het dier centraal staat in de veehouderij. De definitie van welzijn die we hier hanteren is kort samengevat: "de kwaliteit van het leven zoals het door de dieren zelf wordt ervaren". Om aan welzijn te kunnen voldoen gaan wij uit van de behoeften van het dier.

De behoeften zijn gedefinieerd vanuit de motivatie van de dieren, (wat wil het varken), niet vanuit het gedrag onder natuurlijke omstandigheden (wat kan het varken in zijn omgeving). Om de behoeften van een dier te bepalen moeten we weten hoe het dier in de loop van de evolutie zich heeft ontwikkeld. Een behoefte is namelijk een vereiste die voortkomt uit de biologie van het dier. Een behoefte is essentieel om te gezond te overleven. Belangrijke behoeften zijn in zichzelf belonend voor het dier, onafhankelijk van het doel van dat gedrag. Zo is de behoefte om te zuigen bij een jong dier in zichzelf belangrijk, ook wanneer het dier wel op een andere manier voedsel tot zich kan nemen. Bij behoeften, die wel belangrijk worden ervaren, maar waarvan nog geen wetenschappelijke onderbouwing voorhanden is, is het voorzorgsprincipe gehanteerd. Deze worden dus wel meegenomen.

Het project

Varkansen ontwerpt systemen voor duurzame varkenshouderij. Een varkenshouderij waarin de behoeften van dier, ondernemer, consument/burger en milieu zijn verenigd. Een varkenshouderij voor nu en de toekomst. Het project richt zich op iedereen met een belang in een duurzame varkenshouderij. Varkansen maakt kansen zichtbaar voor alle partijen, we zoeken 'truffels' voor de toekomst. Varkansen draagt bij aan de ambitie van Minister Verburg voor het realiseren van een op alle fronten duurzame veehouderij in het jaar 2023.

Meer informatie

Website: www.varkansen.wur.nl
Onno van Eijk, 0320 238916
info.varkansen@wur.nl

© Ontwerpen voor Systeeminnovatie
– springplank naar een duurzame veehouderij.
www.duurzameveehouderij.wur.nl

Vormgeving:
Communication Services, Wageningen UR

Varkens wordt gefinancierd door het
Ministerie van LNV en wordt uitgevoerd
binnen het Beleidsondersteunend onderzoek
(LNV-programma BO-07-009-014)

Ministerie van Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit

Bij het ontwerp van de Comfort Class stal voor vleesvarkens, zijn er 10 basisbehoeften van het varken vastgesteld. Sindsdien zijn er behoeften aan toegevoegd voor de specifieke diercategorieën zoals dragende zeugen, kraamzeugen, zogende biggen en gespeende biggen. De hieronder gepresenteerde tabel met behoeften is gebaseerd op de Comfort Class stal bevindingen en verdere literatuuronderzoek, maar blijft nog een overzicht van de behoeften van het varken in het algemeen. Reproductie en respiratie zijn essentiële toevoegingen ten opzichte van de Comfort Class.

Categorie	Behoefte	Omschrijving
Dieet	Voedsel	Varkens hebben voer en water nodig om te kunnen overleven. Aspecten die hierbij een rol spelen zijn: synchronisatie; ruimte; grootte; plaats; en het aantal voer- en drinkplaatsen
	Water	
Gezondheid	Vermijden van ziekte	Varkens hebben een behoefte aan een gezonde leefomgeving. Met gezondheid wordt vrij van ernstig klinische symptomen of levensbedreigende zaken en chronische aantasting van de gezondheid bedoeld
	Ontbreken van verwondingen	
Gedrag	Exploratie/foerageren	Dat dit een belangrijke behoefte is komt tot uitdrukking in stereotiep gedrag bij het niet kunnen uitvoeren van exploratie- en foeragegedrag en in het feit dat varkens een groot deel van hun actieve tijd besteden aan exploratiegedrag
	Sociaal gedrag	
	Veiligheid/beperken van angst	Met veiligheid bedoelen we dat varkens vrij zijn van gevaar en agressie. Angst is functioneel in de natuur, maar chronische angst is negatief. Varkens hebben daardoor behoefte aan enige mate van voorspelbaarheid en controleerbaarheid
	Reproductie	Het doel van reproductie is om nageslacht te produceren en deze zo goed mogelijk te verzorgen. Onder reproductie kunnen een aantal gedragingen onderscheiden worden: seksueel gedrag, bergig gedrag; nestbouw gedrag; maternaal gedrag
Fysiek Comfort	Rust/licgcomfort	De behoefte aan rust is hoog bij varkens, de dieren rusten immers een groot deel van de dag. Belangrijke aspecten zijn: veiligheid; zicht op de omgeving; ligcomfort; synchronisatie
	Zelfverzorging	
	Bewegingsgemak	Varkens bewegen om zich binnen hun omgeving te verplaatsen ze zijn bv, op zoek naar: voedsel; andere varkens; een veilig heenkomen
Fysiologisch comfort	Thermoregulatie	Onder thermoregulatie wordt het binnen zekere grenzen houden van de lichaamstemperatuur (comfortzone) verstaan. Varkens kunnen door gedrag hun lichaamstemperatuur enigszins sturen, zoals de gestrekte zijligging bij hogere temperaturen en het bij elkaar kruipen bij lage temperaturen
	Excretie	
	Respiratie	Respiratie is een belangrijke behoefte van het dier, kwaliteit van de lucht is dan ook erg belangrijk. Denk hierbij bv. aan ammoniak, fijn stof of relatieve luchtvochtigheid